

Raymond Nolet: 'Zorg dat de basis op je bedrijf goed is'

tisch tegen het licht te houden kunnen veehouders eenvoudig geld verdienen, denken Nolet en Van Middelaar. Om de schade inzichtelijk te maken ontwikkelden ze een simpel rekenprogramma. Veehouders kunnen op internet tien vragen beantwoorden (zie kader). De computer berekent vervolgens hoeveel een veehouder jaarlijks kan besparen door het veemanagement te verbeteren.

De DLV'ers schrokken van de bedragen die uit de computer rolden. Het te behalen voordeel kan zomaar oplopen tot 10.000 euro per jaar. 'En er zijn genoeg bedrijven die op een nog hoger bedrag uitkomen', benadrukt Nolet. 'Sommige veehouders doen veel moeite om kosten te besparen. Dat is natuurlijk prima, maar door het verbeteren van het veemanagement kunnen ze vaak structureel besparen. Zorg eerst dat de basis op je bedrijf goed is. De meeste veehouders hebben daar al hun handen vol aan. Als dat goed loopt, kun je je met andere dingen bezighouden.'

Bedrag per koe per dag

In werkelijkheid ligt de te behalen winst vaak nog hoger, constateert Van Middelaar. 'Veehouders moeten de zichtbare gezondheidskosten natuurlijk wel betalen.' Het programma heeft vooral een signaalfunctie, vertelt Nolet. 'Het is goed dat veehouders zien wat ze laten liggen.' Een bedrag per jaar zegt veehouders ook meer dan een bedrag per koe per dag, denkt Van Middelaar. 'Voor tussenkalf tijd en mastitis zijn bedragen per koe per dag vaak wel bekend. Een euro per koe per

dag, daar schrikken veehouders niet van. Veel veehouders redeneren dat het niet veel zin heeft om er moeite voor te doen.' Van Middelaar maakt snel een rekensom. 'Stel dat een bedrijf met zeventig koeien uitkomt op een potentiële verbetering van 10.000 euro per jaar. Voor een bedrijf met zeventig koeien zou dat neerkomen op 39 eurocent per koe per dag. Dat lijkt niet veel, maar op jaarbasis gezien kun je er toch leuk voor investeren.' De bedragen die de DLV'ers in het programma gebruiken komen niet zomaar uit de lucht vallen. 'We hebben veel geput uit onze eigen economische boekhoudingen en uit het cijfermateriaal van het satellietproject Diergezondheid', legt Nolet uit.

Mannetjesputters

Nolet en Van Middelaar hebben het nieuwe programma niet voor niets opgesteld. De DLV-mannen merken de laatste jaren dat de aandacht voor bepaalde terreinen van het melkveebedrijf verslapt. Nolet: 'Veehouders worden steeds drukker. Nieuwe wetgeving, grotere bedrijven. Dan ebt de aandacht voor details in het management weg.' Zijn collega Jan van Middelaar beaamt dat. Veel veehouders hebben het idee dat groei van het bedrijf weinig uitmaakt voor de hoeveelheid arbeid. Dat wordt zwaar onderschat. Veehouders die in hun eentje zeven ton volmelken en op al deze onderdelen goed scores zijn echte mannetjesputters.' De normen per onderdeel liggen op een haalbaar niveau, vinden Nolet en Van Middelaar. 'Met een relatief geringe inspanning kunnen veehouders de streefniveaus halen. De kunst is juist om op alle onderdelen goed te scoren. Iemand die dat nu al doet is absoluut een vakman. Vaak is het een kwestie van het veranderen van de dagelijkse manier van werken. Daar kunnen veehouders morgen al mee beginnen, al duurt het even voor je resultaat ziet. Het zijn geen schroefjes waar je mee werkt, maar dieren.'

Inge van Drie

Kennis: 'Kalversterfte en inseminatiegetal verbeteren'

Voor veehouder Frans Kennis uit Vessem rekende DLV het bedrijf al door. Kennis melkt 48 koeien met een gemiddelde productie van 10.000 kg, 4,51 % vet en 3,65 % eiwit. Bijna 2700 euro kan de Noord-Brabantse veehouder besparen. 'Dat komt neer op 56 euro per koe. Volgens DLV is minder dan 75 euro een net resultaat, maar toch vind ik bijna 2700 euro een flink bedrag. Daar kan best nog iets aan gesleuteld worden', denkt Kennis. Waar liggen volgens het programma de verbeterpunten? 'De kalversterfte ligt nu op vijf procent. Dat is niet extreem hoog, maar toch wil ik dat percentage graag laten dalen. Ook het inseminatiegetal, nu 1,8, kan beter.' Dat het uitein-

delijke bedrag niet zo hoog uitvalt, komt volgens Kennis omdat hij de laatste jaren al veel verbeteringen heeft doorgevoerd in zijn bedrijfsvoering. 'Ik heb de zijmuren uit de stal gebroken, een mestschuif geplaatst, de roosters opgeruwd en diepstrooiselboxen gemaakt.'

Veehouders kunnen geld verdienen door hun veemanagement kritisch tegen het licht te houden. Met een rekenprogramma op internet wil DLV veehouders daarop attent maken. 'We schrokken van de bedragen die eruit rolden, tot zomaar 10.000 euro.'

Een royale gemiddelde tussenkalf tijd, een hoog percentage kalversterfte en een bovengemiddeld inseminatiegetal. Een rekening krijgen veehouders niet voor deze afwijkingen. Toch kosten ze dagelijks geld. Raymond Nolet, projectenmanager bij DLV Rundvee Advies, en zijn collega Jan van Middelaar, senior-adviseur bedrijfsmanagement, scharen dat onder de noemer onzichtbare diergezondheidskosten. Wat bedoelen ze daarmee? 'Onzichtbare diergezondheidskosten zijn kosten die je nergens op papier ziet staan', legt Jan van Middelaar uit. 'Veehouders krijgen bijvoorbeeld wel een rekening van de dierenarts voor de behandeling van mastitis of melkziekte. Maar een koe produceert door mastitis ook een tijdlang minder melk. Veehou-

ders zien daar geen rekening van. Ook een koe die vanwege kreupelheid haar tocht niet laat zien en later drachtig wordt, kost geld. Dat komt evenmin op papier.' Door hun veemanagement kri-

Jan van Middelaar: 'Veehouders onderschatten de hoeveelheid arbeid bij een groeiend bedrijf'

Internetprogramma berekent te behalen voordeel

Hoe werkt het rekenprogramma? Veehouders kunnen op www.rundveeadvies.nl onder het kopje producten het onderwerp 'onzichtbare diergezondheidskosten' vinden. Daar staan tien eenvoudige vragen die veehouders moeten invullen, eventueel met behulp van cijfers uit het rollend jaargemiddelde van het NRS, het kwaliteitsoverzicht van de melkfabriek en het managementprogramma. De computer bere-

kent vervolgens het te behalen voordeel op jaarbasis. Twee voorbeeldberekeningen staan in tabel 1. Bedrijf 1 heeft relatief veel kreuple koeien en een hoge kalversterfte en komt daardoor uit op een te behalen voordeel van bijna 11.000 euro. Voor bedrijf 2 ligt dat anders. Dit bedrijf kan geld verdienen door de gemiddelde afkalfleeftijd te verlagen en het inseminatiegetal te laten dalen.

Tabel 1 - Twee voorbeeldberekeningen

kenmerk	bedrijf 1	bedrijf 2
aantal melkkoeien	55	48
leeftijd veestapel (jaar en maand)	4,10	4,01
afkalfleeftijd vaarzen (maanden)	24	26
geometrisch tankcelgetal (cellen per ml)	135.000	75.000
aantal mastitisgevallen per maand	1,5	1
tussenkalf tijd (dagen)	391	378
inseminatiegetal	1,5	1,8
aantal kreuple koeien per maand	4	0
aantal koeien met stofwisselingsziekten per maand	0,5	0,25
percentage kalversterfte	15	5
te behalen voordeel (€)	10.972	4126

Raymond Nolet en Jan van Middelaar: 'Veehouders laten geld liggen op gebied van veemanagement'

Onzichtbare gezondheidskosten